

Nr 138

Utlåtande i anledning av riksdagens år 1956 församlade revisorers särskilda berättelse angående statsliggarens bihang.

(4:e avd.)

I särskild berättelse den 8 mars 1956 ha riksdagens år 1956 församlade revisorer upptagit frågan om statsliggarens bihang till behandling. Revisorerna ha därvid uttalat sig för att nämnda bihang måtte ersättas av en författningshandbok i lösbladssystem, tryckt och distribuerad genom postverkets försorg.

Efter en redogörelse för tillkomsten av och innehållet i statsliggarens båda delar, av vilka del II utgör det s. k. bihanget, ha revisorerna gjort följande allmänna uttalande.

Den av statskontoret utgivna statsliggaren har kommit att bli ett viktigt hjälpmedel såväl vid riksdagsbehandlingen av olika frågor som vid det dagliga administrativa arbetet inom departementen, ämbetsverken och övriga grenar av den statliga förvaltningen. Icke minst gäller detta i fråga om statsliggarens bihang, där bl. a. de viktigaste avlönings- och pensionsförfattningarna äro intagna. En förutsättning för att nämnda bihang skall kunna tjänstgöra som en tillförlitlig handbok på avlöningsväsendets område är självfallet, att detsamma såvitt möjligt innehåller författningarna i deras vid varje tidpunkt gällande lydelse. Detta krav har emellertid under senare år kunnat tillgodoses endast i begränsad utsträckning. Vid upprepade tillfällen ha sålunda i den viktigaste avlöningsförfattningen — statens allmänna avlöningsreglemente — genom beslut vid vederbörande riksdags höstsession vidtagits ändringar, vilka trätt i kraft den 1 januari påföljande år. Detsamma har skett beträffande avlöningsreglementet för övningslärare. I de fall de årliga förhandlingarna om statstjänstemännens löner resulterat i ändrade lönebelopp, ha vidare de i bihanget intagna lönetabellerna blivit inaktuella. Därtill kommer att bihanget på sistone av olika anledningar icke plägat utkomma förrän i början av oktober, d. v. s. vid en tidpunkt då mer än en fjärdedel av budgetåret gått till ända. Allt detta har lett till att under senare år bihanget i väsentliga avseenden varit föråldrat under större delen av den avsedda giltighetstiden. Man torde också få räkna med att nu avsedda författningar komma att ändras under löpande budgetår jämväl i fortsättningen, även om dessa ändringar måhända icke alltid bli lika omfattande som under de senast förflutna budgetåren. Med hänsyn härtill hysa revisorerna den meningen, att det knappast kan vara rationellt att utgiva bihanget på sätt nu sker.

Då emellertid behov otvivelaktigt föreligger av en handbok på avlöningsväsendets område, bör enligt revisorernas uppfattning det med statsliggarens bihang avsedda syftet tillgodoses i annan ordning. Härvidlag förtjänar

framhållas, att de större kommunikationsverken för sina tjänsteställen utgiva särskilda författningssamlingar i form av lössblad, innehållande bl. a. avlöningsreglementen och instruktioner, vilka kompletteras allteftersom nya eller ändrade bestämmelser utkomma. Såvitt revisorerna ha sig bekant, fungerar detta system på ett ändamålsenligt sätt. Det synes därför lämpligt, att systemet kommer till användning vid utgivandet av den handbok som enligt vad ovan anförts bör ersätta det nuvarande bihanget. Därmed torde nämligen följa påtagliga fördelar. Det skulle sålunda bli möjligt att praktiskt taget ständigt ha tillgång till aktuella avlöningsbestämmelser, varigenom de i det föregående berörda olägenheterna skulle elimineras. I motsats till vad nu är fallet bleve det vidare icke nödvändigt att varje år trycka om samtliga här ifrågasvarande författningar. Dessutom skulle möjligheter skapas för att i ökad utsträckning tillgodose speciella förvaltningsområdets behov av särtryck av författningar, något som icke kan ske inom ramen för nuvarande system.

En förutsättning för att en författningshandbok av nu åsyftat slag skall kunna fylla sitt ändamål är uppenbarligen, att nya och ändrade författningar så snabbt som möjligt tryckas och distribueras till berörda myndigheter. Med beaktande härav anse sig revisorerna böra ifrågasätta, huruvida icke bestyret därmed bör anförtros postverket, som torde ha en för ändamålet lämplig organisation och för övrigt äger vissa erfarenheter i ämnet genom utgivandet av postverkets författningssamling.

Till vilket årligt belopp kostnaderna för en dylik handbok kunna komma att uppgå är icke möjligt att i dag bedöma; dessa bli nämligen helt beroende av vilken omfattning innehållet kommer att få. Det torde emellertid icke vara omotiverat antaga, att utgifterna komma att bli lägre än vad nu är fallet. Förevarande spörsmål synes likväl icke i första hand böra bedömas ur kostnadssynpunkt utan med beaktande av de olägenheter som äro förbundna med det nuvarande bihanget och de motsvarande fördelar som stå att vinna, därest i stället utgives en författningshandbok i lössbladssystem.

Då det synes angeläget, att den ovan angivna motsvarigheten till statsliggarens bihang om möjligt utkommer redan fr. o. m. nästa budgetår, bör enligt revisorernas mening frågan härom snarast upptagas till prövning och avgörande.

Över revisorernas berättelse ha remissutlåtanden avgivits av *Svea hovrätt, försvarets civilförvaltning, socialstyrelsen, generalpoststyrelsen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, lantbruksstyrelsen, sjöfartsstyrelsen och länsstyrelsen i Stockholms län*, vilka tillstyrkt revisorernas förslag, samt av *riksräkenskapsverket, skolöverstyrelsen* och *statens lönenämnd*, vilka avstyrkt revisorernas förslag. Beträffande innehållet i dessa utlåtanden torde få hänvisas till de tryckta förklaringarna.

Utskottet. I sin förevarande berättelse ha revisorerna föreslagit, att statsliggarens nuvarande bihang ersättes med en författningshandbok i lössbladssystem, tryckt och distribuerad genom postverkets försorg. Av de i ärendet hörda remissmyndigheterna ha nio tillstyrkt och tre avstyrkt revisorernas förslag.

För egen del har utskottet kommit till den uppfattningen, att flera skäl tala för att det med statsliggarens bihang avsedda syftet tillgodoses i den av revisorerna förordade ordningen. Innan en dylik omläggning kommer till

stånd, synas emellertid vissa med frågan sammanhängande spörsmål böra ytterligare prövas. Enligt utskottets mening kan detta lämpligast ske på så sätt, att statskontoret och generalpoststyrelsen få i uppdrag att gemensamt utarbeta ett detaljerat förslag i ämnet, varvid jämväl de av remissmyndigheterna anförda synpunkterna böra skänkas vederbörligt beaktande. På Kungl. Maj:t får sedan ankomma att vidtaga de åtgärder som med hänsyn till resultatet av de båda förenämnda ämbetsverkens utredning må vara motiverade.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder i det av utskottet angivna syftet.

Stockholm den 15 maj 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlson, Leander, Gillström, Näsström, Pålsson, Sundelin, Einar Persson, Erik Svedberg, Rikard Svensson, Söderberg, Bengtson, Jacobsson och Birke; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Andersson i Malmö, Åkerström, Rubbestad, fröken Elmén, herrar Petterson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Staxäng, Widén, Jansson i Kalix, Löfroth, herrar Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Andreasson och Nelander.